

واعظی داند که بوی گل چو آمد بر مشام
از زبان دوستی باشد که می گوید کلام

گزیده‌ای از

دیوان اشعار

مرحوم حاج فتح الله واعظی قهرودی
بالتضام

تاریخچه‌ای از قزوین

به قلم:

حسین واعظی نژاد

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی ایران:

واعظی نژاد، حسین / ۱۳۳۵.

گزیده‌ای از دیوان اشعار مرحوم حاج فتح‌الله واعظی قهرودی بانضمام تاریخچه‌ای از قهرود

مؤلف: حسین واعظی نژاد

۲۲۸ ص. - مصور، عکس، نمونه

۱۰۰۰۰۰ ریال. ISBN 978-964-94199-0-9

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

کتابنامه به صورت زیر نویس

تهران: انتشارات تمنا، ۱۳۹۱.

واعظم قهرودی، فتح‌الله، ۱۲۹۷ - ۱۳۶۳.

شعر فارسی - شعر مذهبی - قرن ۱۴ قهرود

۱۳۹۱ ۲۰۲ / ۱۸۸۸ ACT

۹۲ / ۱-۵۵

۲۷۹۷۲۸۵

گزیده‌ای از دیوان اشعار مرحوم حاج فتح‌الله واعظی قهرودی به انضمام تاریخچه‌ای از قهرود

گردآورنده: حسین واعظی نژاد

چاپخانه و صحافی: سفیر اردشال

چاپ اول: ۱۳۹۱ / تیراژ: ۱۰۰ نسخه

ISBN 978-964-94199-0-9

تلفن پخش: ۴۴۸۰۰۶۲۶ - ۶۶۵۶۵۰۰۰

hosseinvaezinejad@gmail.com

تمامی حقوق برای نشر تمنا محفوظ است

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه.....
	بخش اول: قهرود
۱۷.....	تاریخچه قهرود.....
۲۰.....	قهرود در گذر تاریخ.....
۲۴.....	قهرود در سفرنامه‌ها.....
۳۰.....	آب و هوای قهرود.....
۳۳.....	گیاهان و درختان قهرود.....
۳۴.....	حیوانات.....
۳۵.....	محصولات قهرود.....
۳۵.....	داد و ستد.....
۳۶.....	دشت‌ها، مزارع، قنوات و کوه‌ها.....
۳۷.....	زبان قهرودی.....
۳۸.....	آداب و رسوم.....
۳۹.....	آداب اجتماعی.....
۴۲.....	امور اداری.....
۴۳.....	اسناد.....
۴۵.....	نام‌ها و عناوین در قهرود.....
۴۸.....	آثار باستانی.....
۴۸.....	مساجد و زیارتگاه‌های قهرود.....
۵۹.....	امامزادگان.....
۶۴.....	فقها و دانشمندان قهرود.....
۸۹.....	کاروانسراها.....
۹۲.....	سد قهرود.....
۹۶.....	حمام‌های قهرود.....

- آسیاب های قهرود ۹۷
- برج های قهرود ۹۸
- معماری و خانه سازی در قهرود ۹۹
- کار، صنعت و خدمت ۱۰۰
- آموزش و پرورش در قهرود ۱۰۴
- جاده قهرود ۱۰۸
- کارخانجات قهرود ۱۱۰
- حوادث طبیعی و بیماری های عمومی ۱۱۱
- موقعیت اجتماعی قهرود ۱۱۷
- قهرودی ها و مهاجرت به تهران ۱۲۰
- قهرود و انقلاب اسلامی ۱۲۷
- قهرود همراه با انقلاب ۱۳۱
- اسامی شهدای قهرود ۱۳۳
- بخش دوم: زندگی نامه مرحوم حاج فتح الله واعظی
- تولد ۱۳۷
- بستگان ۱۴۲
- دوران کودکی ۱۴۶
- دوران نوجوانی و جوانی ۱۴۹
- ازدواج ۱۵۱
- مسافرت ها ۱۶۰
- سکونت در کاشان ۱۷۸
- دوستان ۱۸۲
- خاطرات ۱۹۲
- ویژگی های مرحوم واعظی ۲۰۶
- درگذشت مرحوم واعظی ۲۴۲
- بخش سوم: گزیده دیوان اشعار
- ستایش پروردگار ۲۵۱

- مناجات با پروردگار ۲۵۱
- مناجات با قاضی الحاجات ۲۵۱
- میلاد حضرت امیر المومنین علیه السلام ۲۵۲
- شهادت امیرمؤمنان علیه السلام ۲۵۲
- میلاد مسعود امام مجتبی علیه السلام ۲۵۳
- امام حسین علیه السلام ۲۵۴
- صغیر غرقه در خون ۲۵۶
- ارتحال ایّه امیر سید علی یشری (ره) ۲۵۶
- ارتحال حضرت آیت الله العظمی بروجردی (ره) ۲۵۷
- قصیده سؤال و جواب با قمری آقای خواجهی مدیر خط آهن ۲۵۸
- تشویق طلاب علوم دینی ۲۵۹
- فراق وفغان ۲۵۹
- امیدواری ۲۶۱
- بی وفاپی رفیق ۲۶۵
- رفیق زمان شباب ۲۶۹
- در فوت ناگهانی مرحوم حاج بهزاد کریمی ۲۷۱
- به مناسبت چهلمین روز درگذشت مرحوم حاج بهزاد کریمی ۲۷۲
- شهید کیانی ۲۷۳
- در تشویق مداح امام حسین علیه السلام جناب حاج رضا سجری ۲۷۴
- لیره ای ۲۷۵
- مرد ۲۷۶
- مجلس خواستگاری ۲۷۷
- سخنی با رفیقان ۲۷۹
- درد دلی با همشهریان ۲۷۹
- تنهایی ۲۸۷
- شکوائیه ۲۸۸
- در وصف مسجد علی علیه السلام قهرود ۲۸۹

- از کرامات مسجد علی علیه السلام ۲۹۳
- عشق و جوانی ۲۹۴
- چشم براه ۲۹۵
- یادی از وفا ۲۹۵
- اشک شوق ۲۹۶
- انتظار ۲۹۶
- سروش غیبی ۲۹۷
- یادی از روزگاران ۲۹۷
- نامه ای به محضر دوست ۲۹۹
- تقدیم به دوست ۲۹۹
- آه سرد عزیزان ۲۹۹
- دانش ۳۰۰
- دهقان ۳۰۰
- رخنه در فرهنگ ۳۰۰
- وادی خاموشان ۳۰۱
- شکر خالق ۳۰۱
- شکایت از بیماری ۳۰۳
- سلام نونهالان وطن ۳۰۳
- صالح ۳۰۴
- گذر عمر ۳۰۴
- انتظار محبت ۳۰۵
- شرط رستگاری ۳۰۶
- یادگار ۳۰۷
- مأخذ ۳۰۸
- تصاویر

مقدمه

خورشید هر روز سر از افق بر می آورد و دو باره غروب می کند. هفته ها و ماه ها و سال ها می آیند و سیری می گردند. ویرانه ها، آباد، آبادی ها، ویران، عمارت ها بر پا و ساخته ها خراب می شود. زمستان در پی پائیز و تابستان در پی بهار، سر می رسد. نوزادان قدم به صحنه گیتی می گذارند، کودکان مشغول بازی و نوجوانان و جوانان در حال تحصیل و سرگرمی و بزرگترها سرگرم کسب و کار و... حوادث و اتفاقات بسیاری به وجود می آید و در پی گذشت زمان، به تدریج فراموش شده از یادها و خاطره ها می روند، و این ماجرا همچنان ادامه دارد.

نی فلک از گردش خود سیر شد نی خم این طاق سرازیر شد

هیچ گاه هنگام عبور از کوچه پس کوچه ها و هنگام سیر در باغ ها و گذار از کوره راه ها و تپه ها و کوهستان های قهرود، درنگ کرده و از خود پرسیده ایم که چه کسانی در این خانه ها زندگی کرده اند و چه کسانی از این راه ها گذشته اند؟ چه گریه ها و چه خنده ها، چه عروسی ها و چه عزراها، چه شادی ها و چه غم ها، چه نغمه ها و چه ناله ها، فضای این آبادی و محل را پر می کرد؟!

در جای جای قهرود که ایستاده و یا نشسته ایم و یا در حال عبوریم، در این خانه، در این محله، این مسجد، این حمام، این کوه و این دشت، پنجاه سال قبل، صد سال قبل، سیصد و یا پانصد سال قبل، چه کسانی بودند؟ اجداد ما در سیصد

سال قبل، نامشان چه بود؟ خانه ی آن ها کجا بود؟ چه غم ها و چه شادی هایی داشتند؟ چرا نام و نشانی از آنها نیست؟ و ...

اکنون برابر با سنت الهی (وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ)^۱ نوبت به من و شما رسیده است. و ما نسل حاضر، حلقه ای از زنجیری هستیم که در مقابل چشم زمان قرار داریم. زنجیری که ابتدا و انتهای آن ناپیدا و در تاریکی ها محو است. ما اکنون یکدیگر را می شناسیم. پدر، مادر و فرزندان یکدیگر را می شناسیم، اما طبیعی است که صد سال دیگر، نام و نشانی از ما نیز نباشد و مانند بسیاری دیگر، فراموش شویم. البته اندک افرادی یافت می شوند که اسامی آن ها برای مدت و یا مدت ها، زبانزد خاص و عام می ماند. آنها کسانی هستند که نام نیکی از خود به یادگار می گذارند.

نام نیکی گر بماند ز آدمی به کز او ماند سرای زرنگار

نیازی به بیان نیست که باقیات الصالحات، اعم از بناهای عمرانی و آثار علمی و هنری، علاوه بر پاداش الهی، نام و یاد آدمی را در طول روزگاران، زنده نگاه می دارد. چیزی که به عینه در تمامی جوامع مشاهده می کنیم.

باتوجه به آن چه ذکر شد، لازم است که نام و آثار گذشتگان خود را حفظ نموده و زنده بداریم. خاطرات و کارهای نیک آن سفرکردگان و آثار مستوب و غیر مستوب آنها را حفظ نماییم و سرگذشت و خاطرات و تلاش های آنان را نقل کنیم. خداوند با صراحت از پیامبرش می خواهد که داستان ها و قصه های گذشتگان را برای حاضران و آیندگان باز گو کند. (فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ)^۲

۱. سوره آل عمران. آیه ۱۴۰.

۲. سوره اعراف. آیه ۱۷۶.

داستان ها و قصه ها در حقیقت سرگذشت دیگران است که می تواند برای ما راهگشا و تعیین کننده سرنوشت باشد. بنابراین لازم است از تاریخ و سرنوشت خوب و بد دیگران بنابر فرمایش خداوند بزرگ که می فرماید: (لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ)^۱ مطلع شویم و برای دیگران نقل کنیم تا دستمایه پیشرفت و عبرت همگان گردد. شایسته است نام و کار انسان های نیکوکار، باز گو شود، هرچند آن ها در پیشگاه پروردگار نیز ماجور و محبوبند و در آرامش کامل به سر می برند. (مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَ هُمْ مِنْ فَزَعٍ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ)^۲

بدیهی است همانگونه که خداوند وعده پاداش بهتر و برتر به نیکوکاران داده است، مجازات بدکاران را نتیجه اعمال بد آنها می داند. (وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يَجْزِي الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ)^۳

البته انسان های بدکار دو گروه اند برخی مرتکب گناهان شخصی شده و فقط به خود بد کرده اند. روشن است که ذکر نام و نقل اعمال بد آن ها صحیح نیست. زیرا عقل و شرع، ما را از بازگوکردن آن و پرده درمی که خود گناه بزرگی است، نهی کرده است. به ویژه در جایی که پای تهمت و غیبت و ریختن آبروی افراد در میان باشد. اما گروه دوم کسانی هستند که به جامعه ظالم و ستم روا داشته اند. آنها در معرض دید عموم، مرتکب این گونه اعمال ناشایست می شدند و هیچ ابائی از مشاهده دیگران نیز نداشتند، بعدها هم هیچ گونه پشیمانی و بازگشت و جبرانی از آنها دیده و یا شنیده نشده است! بیان اعمال ناشایست آن ها و سرنوشت و عاقبت بد آن ها، برای عبرت آموزی دیگران بجا و مفید است. لازم است که سالان این

۱. سوره یوسف، آیه ۱۱۱.

۲. سوره نمل، آیه ۸۹.

۳. سوره قصص، آیه ۸۴.

گونه سرگذشت ها را برای فرزندان و نوادگان خود، نقل کنند. همان طور که قرآن و پیشوایان آسمانی علیهم السلام، اقوام و افراد بدکار پیشین را معرفی و اعمال بد، و عاقبت ناخوشایند آنها را نقل کرده است! هم چنان که تعدادی دیگر از آیات و احادیث، به معرفی نیکوکاران و اعمال صالح آنان و ذکر حسن عاقبت آن ها در دنیا و آخرت می پردازد. مردم نیز معتقدند که هرکس کار نیکی انجام دهد، پاداش آن را، حتی در این دنیا خود و فرزندانش خواهند دید! همان طور که هرکس مرتکب ظلم و ستمی شود، قطعاً جزای اعمال خود را خواهد دید! حتی بعضی گرفتاری فرزندان را به خاطر اعمال پدران و نیاکان می دانند. ضرب المثل معروفی در قهرود است که بابائون کنند، رودون کشند. آن ها جدا معتقدند که حق به حق دار می رسد. در بخش خاطرات، یکی دو مورد از این قبیل عبرت ها را از زبان مرحوم واعظی نقل خواهیم کرد.

لذا اینجانب با عنایت به لزوم حفظ آثار و تاریخچه نیاکان، تصمیم گرفتم تا با استعانت الهی گزیده ای از اشعار سروده شده توسط والد محترم مرحوم حاج فتح الله واعظی قهرودی را به صورت دیوانی تدوین و در اختیار علاقمندان از اقوام و آشنایان قرار دهم. علاوه، در ابتدای دیوان، مختصری از شرح حال آن مرحوم را نقل نمایم و نیم نگاهی به برخی رخدادها و تاریخچه زادگاه آن مرحوم یعنی قهرود و یاد خیری از برخی بزرگان قهرود و اقوام و دوستان آن مرحوم، داشته باشم.

بدیهی است بیان تاریخ و خاطرات قهرود، از یک سو، شناخت سرزمین و تمدن قهرود را فراهم می سازد و از سویی دیگر موجبات وجد و سرور و مباهات عموم همشهریان محترم را فراهم می سازد.

البته انجام چنین کاری فرصت زیادی می برد و حوصله فراوانی می خواهد گاهی برای ادامه کار مردم می شدم. پیش خودم می گفتم آیا اختصاص وقت و

صرف نیرو برای این کار صحیح است؟ اما از طرفی عشق و علاقه به قهرود، همشهریان محترم و به تاریخ آن و سوابق ارزنده فرهنگی و فداکاری های همشهریان و عشق و علاقه آن ها به اسلام و اهل بیت علیهم السلام و ایشار و از خود گذشتگی و پابندی به ایمان و قرآن و زنده نگه داشتن نام پیشینیان و خاطرات آنها، حسی ناخودآگاه مرا به این سمت تشویق می کرد و می کشانید! تا سهمی در بقای آن همه عشق و علاقه و محبت و صمیمیت داشته باشم.

از عذای سخن عشق ندیدم خوشتر

یادگاری که در این گنبد دوار بماند

پرواضح است که آنچه به عنوان مقدمه در این کتاب تقدیم می گردد، نمی تواند سیمای قهرود و مردمان آن را طی قرن های گذشته ترسیم نماید. بسیار فرصت و وقت و مطالعه و بررسی و مدارک و منابع لازم است. اما اگر ما در انتظار انجام کار کاملی باشیم. شاید از این مختصر هم محروم بمانیم

آب دریا را اگر نتوان کشید هم به قدر تشنگی باید چشید

به هر صورت این مختصر بضاعتی است که انجامش برای اینجانب به توفیق الهی فراهم شده است. آن را به تمامی همشهریان خوب و سایر علاقمندان تقدیم می کنم.

تا چه قبول افتد و چه در نظر آید

در دیوان اشعار از نقطه نظرات ارزنده شعرای ارزشمند میهن اسلامی استاد عباس براتی پور و استاد یاور همدانی استفاده شد و در معرفی تاریخچه و بزرگان قهرود از گفتار و نوشتار برخی از معتمدین قهرود، به ویژه جناب حاج فتحعلی کیانی که خود از افراد با فضل و مورد وثوق قهرود است و طی ده ها سال، منشا خدمات متعدد در قهرود می باشد، استفاده شده است. بدینوسیله از نامبردگان و سایر

عزیزانی که راهنمایی فرمودند، کمال تقدیر و تشکر را دارم. البته جا دارد، مجموعه کاملی راجع به قهرود به همت علاقمندان، تدوین و منتشر گردد.

ضمناً چنانچه همشهریان محترم، پس از مطالعه این اثر، اینجانب را در جریان دیدگاه ها و نظرات اصلاحی و تکمیلی خود قرار دهند، بسیار خوشحال خواهم شد. امید است به یاری خدا در چاپ های بعدی اشکالات موجود برطرف و مطالب دیگری افزون گردد.

حسین واعظی نژاد

یکشنبه پانزدهم شهریور ۱۳۸۸

برای با شانزدهم رمضان المبارک ۱۴۳۰ تهران

